

Heroldowie wiary w

W każdej religii są proklamatorzy wiary, pustelnicy, asceci, wędrowni nauczyciele, mistycy. Oni wszyscy świadczą o wierze, będącej racją ich istnienia. Jednak najbardziej wiarygodnymi świadkami wiary w każdej religii są święci.

TEKST: PROF. EUGENIUSZ SAKOWICZ, UKSW

DWIE FORMY ŚWIADECTWA

Pierwszą formą świadectwa jest osobisty przykład postępowania, w którym nie ma nawet cienia koncentracji na sobie, lecz w centrum zawsze jest Bóg, bóstwo czy inne istoty wyższe im podporządkowane. Człowiek wiary, bez względu na to, czy jest to monoteizm czy politeizm, swoim współczującym sercem oraz czynami dobra ukazuje ją jako coś realnego. W ten sposób „przyciąga” innych do siebie, wzbudzając w nich również żywą wiarę.

Drugą formą świadectwa jest głoszenie nauki, doktryny, prawd teologicznych i zasad moralności właściwych dla danego systemu religijnego. Religie świata przekonane o swoim uniwersalizmie, a więc przeznaczeniu dla każdego, mają swoich heroldów wiary.

W HINDUIZMIE

Świadcowie wiary w hinduizmie praktykując miłość (*bhakti*) i poznanie (*dźńana*) oraz ascezę (*sadhana*, *tapasya*) zbliżają się, a nawet jednoczą z bóstwami (Wisznu, Śiwa, Kali, Durga). Szczególną rolę odgrywa w tej religii mistrz i nauczy-

ciel – *guru*, który jako wyzwolony człowiek (*mukta*) własną duchową mocą (*śakti*) „używa zbawienia” swoim uczniom. Jako asceta czy żebrzący mnich otaczany jest czcią, ale nie jest przedmiotem kultu.

Świadcami wiary są w hinduizmie wysłannicy bóstwa Krysny oraz inni zwolennicy *neohinduizmu*, mającego propozycję zbawczą dla chrześcijan żyjących na Zachodzie, który porzucił wiarę swoich przodków, czy dla ateistów z urodzenia i wychowania.

Powszechnie znanym świadkiem hinduistycznej wiary, a jednocześnie zafascynowa-

nym nauką Jezusa wygłoszoną w Kazaniu na Górze, był ojciec niepodległych Indii – Mahatma Gandhi, który zginął w 1948 r. w wyniku zamachu. Ów „apostoł pokoju” był zwolennikiem prowadzenia walki bez zadawania przemocy.

W BUDDYZMIE

Heroldami wiary w buddyzmie są mnisi oraz świeccy „apostołowie” Buddy i jego nauki, od 2500 lat obecni w Azji i od ponad 100 lat obecni w świecie kultury Zachodu, od Stanów Zjednoczonych poczynając, na Europie kończąc. Proklamują oni etos życia oświeconego – Buddy oraz *autosoteriologię*, czyli zbawienie bez pomocy jakichkolwiek boskich sił.

religiach świata

W buddyzmie *therawady*, akcentującym znaczenie życia monastycznego, człowiek posiadający naturę *buddy* jest świętym, osiągnął bowiem *nirwanę*, stan szczęśliwości, będący wygaszeniem wszelkich pragnień i pożądlivosti. On jest najbardziej wiarygodnym świadkiem buddyjskiej wiary. Jakkolwiek nie oddaje się mu czci religijnej, to jednak prosi się go o pomoc na drodze ku wyzwoleniu.

W buddyzmie *mahajany* rezygnujący z własnego szczęścia *boddhisatwa* pomaga innym na drodze ku nirwanie.

JAPOŃSKI SHINTOIZM

W japońskim shintoizmie często dochodzi do deifikacji postaci historycznych będących gorliwymi świadkami wiary. Jedną z nich był Sugawara Michizane (845-903), uczony, do którego „obecnego” w poświęconych mu świątyniach pielgrzymują zwłaszcza uczniowie i studenci przed egzaminami. W Japonii rozwinął się też kult ascetów, którzy już za życia cieszyli się wielką czcią i którzy mieli posiadać nadnaturalną moc. Wśród nich najważniejszy był En no Gyōja (634-ok. 700), twórca ruchu *shugendō* („droga górskich ascetów”). Kult boski przysługiwał cesarzom, którzy już za życia uważani byli za bogów lub świętych. Wielką czcią otacza się w Japonii Bodhidharmę, buddyjskiego mnicha żyjącego na przełomie V i VI w. po Chrystusie.

W DUCHOWOŚCI CHIN

Duchowość chińska ukształtowana została głównie przez myśl taoistyczną, konfucjańską i buddyjską. Kluczowym jej elementem jest kult przodków, wyrażający się w oddawaniu czci zmarłym rodzicom, będącym za życia świadkami wiary i ich przekazicielami dla nowych generacji. W historii religii Chin, szczególnie w taoizmie, religii ludowej i buddyzmie, wiele postaci historycznych bądź mitycznych zostało deifikowanych.

W ISLAMIE

Głosicielami islamu są wszyscy muzułmanie, jednak niektórych otacza się wyjątkową czcią i określa mianem *wali Allah* (człowiek bliski Bogu, ulubiony przez Boga). Są to osoby bardzo pobożne, asceci, mistycy – *sufi*. Według *sufizmu*, islamskiego mistycyzmu, są oni „przyjaciółmi Allaha”. Prowadzą innych do Allaha, a także czynią cuda. Dla zasłużonych świadków wiary zbudowane zostały mauzolea, np. mauzoleum przy Meczecie Eyup w Istambule w Turcji, poświęcone pamięci wojownika, który niósł sztandar proroka Mahometa podczas zdobywania Konstantynopola w 670 r.

W *szyizmie* – nurcie islamu – oddawana jest cześć męczennikom. Al-Husajn (syn Alego i córki Mahometa Fatimy), który w 680 r. zginął pod Kerbalą, stanowi wzór wszystkich męczenników islamu, którzy ponieśli śmierć za wiarę. „Opła-

kiwanie” jego śmierci „otwiera bramy raju”.

W JUDAIZMIE

W judaizmie świadkami wiary w Jahwe byli patriarchowie (Abraham, Izaak, Jakub) oraz prorocy (Mojżesz). W judaizmie rabinicznym oddawana jest cześć szczególnie zasłużonym rabinom, uzdrowicielom, czyniącym cuda, „widzącym”, np. „Widzącemu z Lublina” – Jakubowi Icchakowi Horowicowi (1745-1815), którzy swoim życiem, w tym modlitwą wstawienniczą, wyjednywali u Boga łaski dla ludzi. Według Talmudu oraz średniowiecznych i późniejszych legend, w każdym pokoleniu żyje „36 sprawiedliwych”, którzy chociaż nie są świadkami własnej świętości, to ze względu na nich świat wciąż istnieje.

W chasydyzmie, nurcie judaizmu przywiązującym wielką wagę do mistycyzmu, pomocą ludziom w ich drodze do Boga służy cadyk, uduchowiony przywódca wspólnoty wiernych. Żydzi otaczają świadków wiary dużą czcią. Pielgrzymują do ich grobów, na których składają kamienie jako wyraz pamięci oraz odmawiają modlitwę.

*

Świadectwo wiary niechrześcijan może stanowić „znak czasu” lub być „wyrzutem sumienia” dla uczniów Chrystusa, którzy bądź porzucili religię swoich rodziców, bądź wstydzą się jej wyznawania.